

Tarih: 22 Aralık 80 pazartesi

TKP'nin SESİ: GÜNLÜK YAYIN PROGRAMI

İç haberler:

Yazar: Nec.

Spiker: Nec.

1. Son bir ay içinde 5 bin 18 kişinin gözaltına alındığı açıklandı
2. Evren, kışkılların da olduğunu ~~şarkı~~ söyledi
3. Ankara'da Ercan Koca işkenceyle öldürüldü
4. İşkenceci 3 polisin idamı istendi
5. Uluslararası Basın Enstitüsünün raporunda: "Türkiye'de basın özgür-
6. lüğü diye birşey yok" deniyor
7. Kısa yorum: (İşkenceler üzerine) Ö.
8. Petrol ürünlerine % 9 ile % 20 arasında zam yapıldı
9. SB İsdemir'in genişletilmesi için gerekli teknik ve parasal yardımı
10. sağlıyor
11. TKP MK'nin SBKP MK'ne Kosigin yoldaşın ölümü dolayısıyla başsağlığı
12. mesajı

Dış haberler:

Yazan: Sl.

Spiker: Den.

1. Küba KP'nin 2?Kongresi çalışmalarını tamamladı.F.Kastro yoldaş
2. partinin birinci sekreterliğine tekrar seçildi
3. Fransız KP'nin 60.kuruluş yıldönümü kutlanıyor
4. B.Berlin'de protesto yürüyüşleri

Dış Kısa dünya haberleri

Yazan:

Spiker:

Başlığı: yok

Y O R U M:

Yazan: Öm.

Spiker: Öm.

Başlığı: Terör ve demokratik hak ve özgürlükler

Konusu:

Yazılar: Cunta işten çıkarmaları denetimine aldı (Ayd.)

Nec.

- Atatürkçü bolluğu (Tah.)

Nec.

- ABD ve NATO'nun militarist kışkırtma,şantaj,dikta politikası
üstüne (Hl.)

Den.

Nec.

TKP'nin SESİ
Bizim Radyo

İÇ HABERLER

22.12.1980

Hazırlı: Nec./ Hal.

Son bir ay içinde 5 bin 18 kişinin gözaltına
alındığı açıklandı. Evren, kışlaların da dolduğunu
söyledi:

Genel Kurmay ve Sıkıyönetim Koordinasyon Kurulu başkanlığı-
nın yaptığı açıklamaya göre, 12 Kasım-12 Aralık günleri arasındaki
bir aylık dönemde yurdun çeşitli yerlerinde yapılan operasyonlar
sırasında toplam 5 bin 18 kişi yakalanarak cezaevlerine konuldu.
Aynı açıklamada 15 kişinin "güvenlik kuvvetleriyle çatışmaya girdi"
diye öldürüldüğü belirtildi. Yakalanan 5 bin 18 kişiden 3 bin 974'
ünün hangi görüşten olduğunun saptanamadığı ileri sürülürken 706
kişinin sol kesimden olduğu açıklandı. 189 kişi ise bölücülükle
suçlanıyor.

Ote yandan Milli Güvenlik Konseyi başkanı general Evren,
Ankara Gazeteciler Cemiyeti'ni ziyaretçi sırasında yaptığı konuşma
da

← 12 Eylül'den bu yana sürdürülen yığinsal tutuklama ve gözaltına almaları "anarşi ve terörle mücadele" olarak göstermeye çalıştı. Evren şöyle dedi: "Görüyorsunuz. Hapisanelerimiz, kışlalar doldu. Hapisaneler kâfi gelmediği için kışlalar doldu..."

General Evren'in bu sözlerini Türkiye'de insan haklarının en kaba bir biçimde çiğnendiği ve Türkiye'nin baştan başa bir zindana çevrildiğinin açık bir itirafı olarak yorumlanıyor. "atırlanacağı üzeri, bazı ajanslar Türkiye'de 12 eylül askersel hükümet devirmesinden buyana gözaltına alınan veya tutuklananların sayısının 80 bini geçtiği heberini vermişlerdi.

(TRT- 21.12.80; "Hürriyet" 18.12.80/. Hal.)

Ankara'da bir gencin daha işkenceyle öldürüldüğü
açıklandı

Ankaranın Demetevler semtinde afiş astığı gerekçesiyle bir süre önce gözaltına alınmış bulunan Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi öğrencisi Ercan Koca, ağır işkencelerden sonra kaldırıldığı hastanede öldü. Ercan Koca'nın beyin harabiyeti ve vücudundaki darp izleri yüzünden öldüğü doktor raporuyla saptandı.

Ercan Koca adındaki gencin ölümü üzerine bir açıklama yapan Ankara Sıkıyönetim komutanlığı "ölüm olayını şüpheli" bulduğunu bildirerek, Ercan Koca'yı gözaltına alan kişiler ve gözaltında kaldığı süre içinde ne gibi muamele gördüğü yolunda soruşturma açıldığını ileri sürdü. Hatırlanacağı üzere, emniyet müdürlüklerinde ve sıkıyönetim komutanlıklarında şimdiye dek işkenceyle öldürüldüğü saptanan 8 kişinin de "ölüm olayını şüpheli" olarak nitelendirilmiş,

işkencelerin üzerine gidileceği belirtilmiş, ancak işkenceyle
da
insan öldürme olayları giderek daha/artmaya devam etmişti. Ercan
Koca adlı gencin de işkenceyle öldürülmesi işkencelerin, özellikle
general Recep Ergün'ün Sıkıyönetim Komutanı olduğu Ankara'da yoğun
bir biçimde sürdüğünü ortaya koymaktadır.

(Hürriyet 18.12.80; Nec.)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARKİVİ
TUSTAV

İşkenceci 3 polisin idamı istendi

Ankara Emniyet müdürlüğünde görevli bir komiser muavini ile iki polis memuru, Hasan Gök adındaki gence işkence yaparak ölümüne neden oldukları gerekçesiyle Ankara 2 Numaralı Askeri mahkemesinde yargılandılar. Askeri savcı duruşmada, Hasan Gök'ün vücuduna elektrik cereyanı verilerek öldürüldüğünün otopsi raporuyla belirlendiğini bildirdi ve adı geçen genci işkenceyle öldüren komiser muavini ile iki polisin idam cezasına çarptırılmasını istedi.

Tutuklu olarak yargılanan komiser muavini ile öteki iki polis memuru, sanığı sorguya çektiklerini kabul ettiler. Üç işkencecinin duruşmasına önümüzdeki günlerde devam edileceği bildirildi.

(Köln R.:20.12.80; Nec.)

Uluslararası Basın Örgütü Enstitüsü'nün raporunda:

"Türkiye'de basın özgürlüğü diye birşey yok" deniyor

Merkezi İsviçrenin Zürih kentinde bulunan ve dünya basın örgütlerinin en üst organı olan Uluslararası Basın Enstitüsü'nün "Dünyada basın özgürlüğü" konulu bir araştırma raporu kamuoyuna açıklandı. Enstitü'nün raporunda, geçtiğimiz yıl içinde dünyanın çeşitli ülkelerindeki basın özgürlüğüne yönelik tehlikeler, tehditler ve gelişmeler inceleniyor. Basın özgürlüğünün açıkça çiğnendiği ülkelerin başında Türkiye'nin de geldiği vurgulanan rapora göre, ABD, İngiltere, Fransa İsviçre ve Batı Almanya da basın özgürlüğünün çiğnendiği ülkeler arasında bulunuyor.

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün raporunda Türkiye özel bir yer veriliyor ve basının ağır bir sansür altında olduğu gibi

gibi basın üyelerinin can güvenliğinin de bulunmadığı vurgulanıyor.

Türkiye'de, Eylül ayında ordunun yönetime el koymasından sonra 4 gazetesinin baskı ve yayımının durdurulduğu belirtildikten sonra gazeteci ve basın üyelerine saldırılar şöyle sıralanıyor:

"Sol eğilimli yayımcı İlhan Erdost, Sıkıyönetim makamlarınca gözaltına alındığında işkenceyle, başına tüfek dipçigiyle vurularak öldürüldü. Yılın başlarında yazar, gazeteci ve televizyon prodüktörü Ümit Kaftancıoğlu evinin önünde sağ militanlarca kurşunlanarak öldürüldü. Daha önce Politika gazetesi genel yayın müdürü Ali İhsan Özgür yine sağ militanlarca kaçırılarak kappece katledildi. Sol eğilimli "Demokrat" gazetesinin 25 yaşındaki muhabiri Recai Unal Temmuz ayında öldürüldü. Silahlı saldırılara kurban gidenler arasında tanınmış gazeteci Abdi İpekçi de bulunuyor..."

Uluslararası Basın Enstitüsü raporunun Türkiye bölümünde Abdi İpekçi ve öteki gazetecilerin katillerinden bazılarının yakalanmış olmasına karşın halen cezalandırılmadığı, birçok katilin ise belli çevrelerce himaye edildiği vurgulanıyor.

Merkezi Cenevrede bulunan Uluslararası Basın Enstitüsünün raporunda , dünyanın sadece 20 ülkesinde gerçek anlamda basın özgürlüğünün bulunduğu ve basın üyelerinin can güvenliğinin garanti altına alınmış olduğu belirtiliyor. Bu ülkelerin başında sosyalist ülkeleri geldiği de önemle vurgulanıyor.

(Köln R.: 19.12.80; Nec.)

22.12.1980.ÖM.

Kısa yorum

*12 Eylül devriminden
nemen sonra*

--- TKP partisi işkencelere ve işkencecilere karşı yoğun bir kampanya ~~açtı~~ ^{açtı}. İşkence olaylarını kamuoyuna duyurmak, işkencecileri açığa vurmak, işkencelere karşı kamuoyunu harekete geçirmek için aktif bir propaganda ve ajitasyon kampanyası yürüttü, yürütüyor. Bugün Bu kampanyanın boşa gitmediği görülüyor. Uluslararası alanda Türkiye'deki işkencelere karşı geniş bir tepki oluşmuştur. Son olarak uluslararası basın Enstitüsünün yayınladığı raporda bile Türkiye'de 12 Eylül'den sonra bir çok ilerici ^{ve} demokratın işkence sonucu öldürüldüğü belirtiliyor, bu canavarlıklara ^{son verilmesi isteniyor} ~~veriliyor~~.

Ülkemizde de işkence olaylarına karşı tepki ve hoşnutsuzluk giderek artıyor. Ankara Barosuna bağlı 60 avukatın işkencelere son verilmesi istemiyle harekete geçmeleri, diğer emekçiler de ^{güreşley} ~~güreşiyor~~ ^{birlikte} ~~birlikte~~ ^{halkın bu} ~~halkın bu~~ ^{can} ~~can~~avarlıklara karşı sesini yükseltmesi ^{ve} ~~ve~~ katkıda bulundu.

Yoğunlaşan bu tepkiler karşısında cuntta işkence~~xxxxxx~~ olaylarını inceleyeceğini, işkence yapanların cezalandırılacağını açıklamak zorunda kaldı. Nitekim bugün ülkemizde ve uluslararası alanda yükselen protesto eylemleri sonucu Ankara Sakıyönetim 2 numaralı mahkemesi, işkence yaptıkları saptanan bir ~~polis~~ komiser muavini ile iki polis hakkında idam cezası istedi. Bu, işkencelere karşı sesini yükselten ilerici-demokratik güçlerin, bu güçlerle uluslararası alanda güçlenen dayanışmanın bir başarısıdır. Bu başarı bize ilerici, demokratik güçlerin birliği ile Cuntaya geri adımlar attırılabilir^{ine}ceğini, demokratik hak ve özgürlüklerin savunulabileceğini gösteriyor. Bu cıvanı pekiştirmek, ileri götürmek, gerektirir işkencelere, işkencecilere karşı birlik! ~~Cuntanın~~ ~~talimatı karşıdır~~! Tutuklu bulunan işçi temsilcilerinin, demokratik güçlerin serbest bırakılması için birlik! DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İÇİN BİRLİK!

Petrol ürünlerine % 9 ilâ % 20 arasında zam yapıldı

Cunta hükümetinin Enerji ve Tabii kaynaklar bakanlığının Petrol ürünlerine % 20'yi bulan yeni,okkalı zamlar yaptığı açıklandı. Bir hafta önce yapılmasına karar verilen ve Pazar günü açıklanan ~~tabii kaynaklara~~ zamlarla Eylül Oyl, benzin ve gaz gibi petrol ürünlerinin fiyatları bu kez de kentlerin rafinerilere uzaklığı ~~bu~~ bahane edilerek % 20 oranında yükseltildi. Çeşitli akaryakıt maddelerine yapılan yeni zamlarla Ankarada

Normal benzinin fiyatı 48 liradan 53 liraya, Süper Benzinin fiyatı 53 liradan 58 liraya çıkarıldı. Diğer illerimizde petrol ürünlerine daha büyük zamlar yapıldı. Eylül Oyl ve Gazyağı gibi, halkın en çok kullandığı petrol ürünleri fiyatlarındaki artış oranının bu kez de yüksek tutulması,, kamuoyunda sert tepkilerle karşılanmıştır.

Emperyalizme bağımlı, petrole dayalı bir enerji politikası

izlemeye ve soyguncu şirketlerin has adamı Turgut Özal'ın açlık paketi önlemlerini uygulamaya devam eden askersel cunta ve hükümeti, hemen her gün yaptığı yeni zamlarla geniş emekçi yığınlarına ve giderek orta katmanlara saldırmaktadır.

Bilindiği gibi, bu hükümet, karakışın bastırdığı bir sırada kömür Elektirigi ~~in~~ kilovat saatine ~~60~~ % 60' zammın da eli kulağında. fiyatlarına % 50 oranında zam yaptı. İlaç tekellerinin ortalama % 40'lık yeni zam isteklerinin onayladı. İlaç fiyatlarına yapılan zamlarla, kanser hastalıklarına karşı kullanılan bazı ilaçların fiyatları 2600 liraya çıkarıldı. Kalp-damar ilaçları 800 liradan, bir kutu aspirin ise 40 liradan satılıyor. Bu arada ekmek ve et fiyatlarına da geçtiğimiz hafta içinde yeni zamlar yapıldı. Yarım kiloluk bir ekmeğin fiyatı 18 liraya, kemikli bir kilo sığır etinin fiyatı da 580 liraya fırladı.

(TRT-21.12.80; Hal.)

Sovyetler Birliği İsdemir'in genişletilmesi için
gerekli teknik ve parasal yardımı sağlıyor

Yurdumuzun en büyük demir-çelik işletmelerinden biri olan ve
komşumuz Sovyetler Birliğinin yardımıyla kurulmuş bulunan İskenderun Demir-Çelik Fabrikalarının kapasitesini genişletme projeleriyle ilgili Türk-Sovyet Karma Protokol komisyonu Ocak ayı başlarında Moskovada toplanıyor. Hatırlanacağı üzere, İşletmenin tam kapasiteyle çalışmasının sağlanması ve demir çelik-üretiminin iki kat arttırılması konusunda iki ülke heyetleri arasındaki görüşmeler 1 Aralık'ta Ankarada tamamlanmıştı. Görüşmelerde İsdemir kapasitesinin en kısa bir süre içinde 1 milyon tona çıkarılması kararlaştırılmıştı. Sovyetler Birliği, İskenderun Demir-Çelik Tesislerinde kapasitenin 2-2,5 milyon tona çıkarılması için yeni yüksek fırınların kurulması önerisinde bulunmuştu.

Komşumuz Sovyetler Birliğinin bu önerisini memnuniyetle karşılayan Türkiye heyeti, bu konuda somut bir anlaşmasının imzalanması için Ocak ayı başlarında Moskova'ya gidiyor. Öğrenildiğine göre büyük komşumuz İskenderun Demir-Çelik Tesislerinin genişletilmesi için gerekli teknik, teknolojik ve parasal yardımı sağlamaya hazırdır.

(Köln R:20.12.80; Nec.)

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

TKP'nin Sesi

22 Aralık 1980 Sül.

Bizim Radyo

DIŞ HABERLER

KÜBA KP'NİN 2.KONGRESİ ÇALIŞMALARINI TAMAMLADI.FİDEL KASTRO YENİ-
DEN PARTİNİN BİRİNCİ SEKRETERLİĞİNE SEÇİLDİ: 450er Küba komünistinin
en yüksek forumunun çalışmaları hafta sonunda sona erdi. 1772
delegenin ,142 kardeş partiden ve ulusal kurtuluş hareketlerinden
delegasyonların katıldığı Küba KP'nin 2.Kongresinin kapanış konuş-
masında Fidel Kastro,sosyalist toplumsal düzenin yaşamsal gücünü
bir kez daha gösterdiğini,parti kongresinin ülkenin iç ve dış
politikasıyla ilgili önemli kararlar aldığını,Kübanın ileride~~er~~ de
yumuşma sürecinin sürdürülmesine,silahsızlanma aş^aanında somut
adımların atılmasına büyük katkıda bulunacağını belirtti ve sosya-
list Küba halkının yaşamın değişik alanlarında elde ettiği büyük

başarıların ana kaynağının başta Sovyetler Birliği olmak üzere kardeş sosyalist ülkelerle giderek güçlenen ve gelişen çok yönlü işbirliği ilişkileri olduğunu vurguladı.

Kongrenin son gününde partinin yeni MK'si seçildi. Yeni MK'si 148 üye ve 77 aday üyeden oluşuyor. Yeni seçilen MK'si ilk oturumunda Fideral Kastro'yu yeniden parti birinci sektererliğine ^{getirildi} ve Politik büro üyelerini seçti.

Kongreden sonra, Havananın devrim meydanında, kardeş komünist ve işçi partilerinden, ulusal kurtuluş hareketlerinden konuk delegelerinden ~~de~~ hazır bulunduğu ve 1 milyon Kübeli'nin katıldığı yığinsal bir miting düzenlendi. Miting de bir konuşma yapan Fidel Kastro, partinin kongrelerinin devrim meydanında düzenlenen mitingle son bulmasının bir gelenek olduğunu belirtti ve özetle şöyle dedi: "Silahlanmaya, uluslararası gerginliğe ve harp tehlikesine karşı tüm dünya kamu oyunu ^{harekete} ~~mobilitize~~

geçirmek

~~etmek~~ ertelenmez bir görevdir. Varolan nükleer silah potansiyelinin insanlığı bir nükleer yıkıma sürükleyebileceği tehlikesi karşısında barış ve yumuşama için ortak savaş, önde gelmektedir. Küba bütün buna ek olarak bulunduğu ~~coğrafik~~ durumdan dolayı ABD tarafından tehdit edilmektedir. Ama bizim bu tehditlerden korkumuz yoktur. Bizim tüm çalışmalarımız~~x~~ yumuşama sürecinin sürdürülmesi, ^{nele} harp tehlikesinin önlenmesine yöneliktir. Hiç bir güç Küba'yı sosyalizm yolundan geri ~~gelişmesi~~ çeviremez. ~~ve~~ Angolaya, Etiyopya'ya, Nikaragua'ya ve öteki devrimci güçlere dayanışmamızı, desteğimizi önleyemez. Aynı biçimde S.B. ile dost ^{bu} ~~gumuzu~~ da kimse sarsamaz. Hiç bir kimse sosyalist Kübaya dost olarak kimi seçeceğini dayatamaz. "[Fidel Kastro konuşmasında daha sonra, partinin 2. kongresinde alınan kararların ülkenin ekonomik, politik ve sosyal gelişmesi üzerindeki belirleyici etki ve rolünü üzerinde duruyor ve partinin saygınlığının giderek arttığını, parti

ile halkın bir bütün olduğunu,partinin nicel ve nitel bakımdan gide-
rek güçlendiğini,KKP'nin bugün 450 bin üyesi bulunduğunu vurguluyor.

FRANSIZ İŞÇİ SINIFI VE EMEKÇİLERİ FKP'nin KURULUŞUNUN 60.YILDÖNÜMÜNÜ
KUTLUYOR: 29 Aralıkta kuruluşunun 60.yıldönümü kutlanacak olan FKP'
nin bu tarihsel yıldönümü dolayısıyla Paris'te bir tören düzenlendi.
Törende bir konuşma yapan FKP Genel sekreteri Jorj Marş,Fransız
komünistlerinin 1789 ve 1848 devrimcilerinin savaş geleneklerini
sürdürdüklerini belirtti ve özetle şöyle dedi:" FKP,ülkenin sosyal
ve ulusal yenilenmesinde büyük bir politik güç olarak işçi sınıfının
devrimci partisidir. FKP'nin 60 yıllık tarihi,Fransız komünistlerinin
geçmiş ve geleceğe gururla bakmalarını sağlıyor." FKP Genel sekreteri
Jorj Marş daha sonra konuşmasında,dünyada ilk kez kapitalist düzeni
alaşağı eden ve sosyalist bir toplumun kuruculuğuna geçen ^{Sovyet} Rusya
halkıyla Fransız işçi sınıfının,emekçilerinin gösterdiği kardeşçe

dayanışması üzerinde durdu ve bugün de Fransız KP'nin, Fransa işçi sınıfının, emekçilerinin bir yandan tekellerin sömürü ve baskı düzenine karşı savaşıırken, öte yandan da dünyanın değişik ülkelerinde ilerici, demokratik, barışsever güçlerle, en başta kardeş komünist partileriyle kardeşçe dayanışmasını sürdürdüğünü belirtti.

BATI BERLİNDE SENATONUN KONUT POLİTİKASINI PROTESTO AMACIYLA DÜZENLENEN YIĞINSAL GÖSTERİLER SÜRÜYOR: Batı Berlinde Senatonun anti-sosyal, ^{futurunu ve} özellikle ^{de} konut politikasını protesto etme amacıyla Pazar günü 15 bin kişinin katıldığı yığinsal bir gösteri daha düzenlendi. Gösteriye katılanlar, daha önceki gösterilerde polisin barbarlığı sonucu tutuklanan 18 kişinin derhal serbest bırakılması istendi ve Senatonun emekçi düşmanı politikası sert bir biçimde yerildi. Ayrıca gösteri sırasında polisin terörü de sert bir dille **yerildi**. Bilindiği gibi daha önce gösterilerde polisin terörü sonucu gösterilere katılanlardan 200 kişi yaralanmıştı.

İSRAİL'DE ARTAN HAYAT PAHALİLİĞİNA KARŞI GÖSTERİLER DÜZENLENDİ: İsrail'in değişik kentlerinde düzenlenen yığinsal gösterilerde artan hayat-pahalılığı sert bir biçimde protesto edildi. Gösterilere katılanlar, artan pahalılığın ve enflasyonun ana nedeninin İsrail hükümetinin uyguladığı konkuç silahlanma politikası olduğunu belirttiler ve "tank,uçak,yığinsal kırım silahları değil,iş,ekmek,insanca yaşamak" istiyoruz belgilerini haykırdılar. Resmi açıklamalara göre,İsrail'de enflasyon % 165'e çıktı,gelecek yıl ise yüzde 200'ü bulacağı hesaplanıyor.

Öte yandan, S.B.'nin girişimiyle BM Güvenlik konseyinde İsrail'in Lübnana son saldırıları üstüne bir toplantı düzenlendi ve İsrail'in ardı-arası kesilmeyen bu saldırıları sert bir biçimde kınandı. Ayrıca ~~sınır dışı edilen~~ İsrail yetkililerince işgal bölgesinde sınır dışı edilen iki belediye başkanının yeniden eski yer ve görevlerine dönebilmelerinin sağlanması istendi. Belediye başkanları bu kararı

desteklemek için açlık grevine başladılar.

EL SALVADORDA CUNTANIN KANLI TERÖRÜ BÜTÜN ŞİDDETİYLE SÜRÜYOR: El Salvadordaki Amerikancı kanlı cunta,onun vurucu gücü durumundaki paramiliter gruplar saldırılarını daha da yoğunlaştırıyor. Yapılan açıklamaya göre,cunta birlikleri ve paramiliter gruplar,kanlı terör ve saldırılardan korunmak amacıyla başkent San Salvadordaki Baş piskoposun oturduğu binaya sığınan kadınlara,çocuklara ve yaşlı kişilere saldırıya geçtiler. Bu saldırı sonucu 2 çocuk öldürüldüğü bildiriliyor. Ayrıca Vaşington yönetimi,El Salvadordaki kanlı cuntaya ek 49 milyon dolar yardımda bulunmayı kararlaştırdı.

Öte yandan ülkenin kuzeyinde devrimci demokratik cephe birlikleriyle cunta birlikleri arasındaki çarpışmadan sonra esir alınan cunta birliklerinin arasında Amerikan vatandaşı askersel danışmalar bulunduğu ortaya çıktı. Amerikalı askersel danışmalar,El Salvadordaki cuntayı desteklemek için özel bir eğitimden sonra El salvadora gönderildiklerini açıkladılar

TERÖR VE DEMOKRATİK HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Evren, Ankara Gazeteciler Cemiyetinde yaptığı konuşmada "Görüyörsünüz, hapishaneler, kıslalar doldu. Hapishaneler kâfi gelmediği için kıslalar doldu" dedi. Cunta 12 Eylül darbesinden sonra on binlere ^{yi} ~~binlerce~~ kişi tutukla veya gözaltına aldı. Bu ^{nlara} ~~binlerce~~ her gün binler ~~kattırıyor~~ ekleniyor. İşte genel kurmay ve sıkıyönetim koordinasyon kurulu başkanlığının son açıklaması: 12 Ekim-12 Aralık günleri arasında, bir ay içinde yurdun değişik yerlerinde yapılan operasyonlarda 5018 kişi tutuklanmış, cezaevlerine gönderilmiş. 15 kişi öldürülmüş. Bu gidişle yalnız kıslalar değil, sinamalar, okul ve üniversiteler de yakında hapisaneye dönüşecek...

Sıkıyönetim koordinasyon kurulu başkanlığının açıklamasında ilginç bir yön de var. Tutuklanan 3 bin 974 kişi ⁿⁿ hangi görüşten

oldukları saptanamamış. Bunun saptanamaması bir yana, bunların ne için tutuklandıkları da ^{pk} bilinmiyor. Ama sıkıyönetimin kontrolündeki işkencehanelerde bunları saptamak zor olmayacaktır. Bu işler için "uzman" işkenceciler var ^{sıkıyönetim komutanlarının} ~~emrinde. İşkencehanelerde ölenlerin sayısına artması, işkencecilerin sayısından değil, işkence~~
~~Her gün işkenceci fusuklar geliyor~~
~~Öğretmen buna dayanamamıştı ileri geliyor olsaydı~~ İşkenceci
 lerin yeni kurbanlarından biri Dil-Tarih Coğrafya fakultesi öğre-
 cisi Ercan Kocağır işkencelerden sonra kaldırıldığı hastanede
 öldü. ^{Bu genç} Doktor raporu da var, beyin harabiyeti ve vücudundaki darp
 izleri sonucu ölmüştür diyor....

Dönelim sıkıyönetim koordinasyon kurulu başkanlığının açıklama-
 sına. Anarşi ve terör olaylarının geçmiş döneme kıyasla azaldığı
 belirtiliyor. Bunda bir gerçek payı vardır. Ama bu azalma ne pahasına
 olmuştur?

Bu azalma demokratik hak ve özgürlükleri ortadan kaldırma pahasına olmuştur. Evrenin ^{sözüyle} hapishaneleri, kışlaları ^{nan} doldu ~~hiçbir~~ ^{yerleri doldurur} ~~hiçbir~~ kişilerin ezici çoğunluğunu işçiler, sendikacılar, ilerici-demokratik güçler oluşturuyor. Bunların terörle yakından ve uzaktan hiç bir ilişkisi yoktur. Tersine, faşist teröre karşı ardıcıl bir savaş vermiş kişilerdir bunlar. DİSK'i ele alalım. Bugün bu işçi konfederasyonu ~~xxxxxxx~~ ^{na} bağlı sendikalar, sendikacılar, işyeri temsilcileri ve 2 bine yakın işçi hakkında soruşturma açıldı. ~~DİSK~~ Faşist teröre ve bireysel terörizme karşı kesin ve ardıcıl bir tutum izleyen DİSK ve ona bağlı sendikalar "terörizmin bir yuvası" gibi gösterilmek isteniyor. İşçilere faşist 141, 146, 196 cı maddelerden suçlamalarda bulunuluyor.

Öte yandan işçilerin kazanılmış haklarına saldırılar yoğunlaşıyor. 400 binden fazla işçinin toplu sözleşmesi sürümömede bırakılıyor.

Gelir vergisi yasasında yapılmak istenen değişiklikle işçiler bölünmek, parçalanmak isteniyor. DGM'ler yine hortlatılıyor. ~~XXXXXX~~ Büyük kentlerde, işçi yataklarında kurulması öngörülen bu mahkemelerde davaların bir ay içinde karara bağlanacağı belirtiliyor. Ülkede basın özgürlüğü yok, basın üyelerinin can güvenliği yok. Bunu yalnız biz değil, uluslararası kuruluşlar da belirtiyor. Merkezi Zürihte bulunan uluslararası basın enstitüsü, Türkiye'de basın özgürlüğünden söz edilemiyor, basın üzerindeki baskılara son verilmesini istiyor.

Bütün bunlar askersel diktatörlük koşullarında da terörün en önemli dışmanlarının işçi sınıfının, ilerici güçlerin yoğun baskı altında olduklarını gösteriyor. Bu da ~~XXXXXX~~ terörün asıl kaynağı vurguncu tekelleri, faşist MHP'yi savunan Tercüman patronları gibi gerici güçleri yüreklendiriyor, ~~XXXXXX~~ terörün asıl kaynağı

olan faşist MHP'nin elebaşları Türkeşlerin, Somuncuğullarının serbest bırakılmasını isteyen çevreleri cesaretlendiriyor.

İşçi sınıfına, demokratik güçlere, kazanılmış haklara ~~xxnaxnax~~ karşı giderek yoğunlaşan saldırılar gşkşşşş diktatörlük koşullarında da göğüslenebilir, ~~enataya~~ ^{işkencelere, işsizlik, emekçilerin durumuna} geri adımlar attırılabilir. Bunun ilk başarısını işkencelere ve işkencecilere karşı yürütülen kampanya sırasında gördük. Gerek memlekette ve gerekse uluslararası alanda yükselen eylemler, protesto sesleri karşısında cuntacılar işkence olaylarına dikkat çevirmek zorunda kaldılar. Ankara iki numuralı sıkıyönetim mahkemesinde duruşması yapılan bir komiser muavini ile ilericî-demokratik güçlerin iki polisin idamlarının istenmesi, işte güçlü bir kampanya biçiminde yürütüldü. ~~xxnaxnaxnaxnaxnax~~ bu eylemlerinin ~~bişek~~ bir başarısıdır. Bu başarıyı pekiştirmek, ileri götürmek, yaşamın tüm alanlarına yaymak gerek. Bunun ~~baş~~ ^{baş}na gelen koşulu birliktir.

"TKP'nin Sesi"

Tah. 29.12.80

ATATÜRKÇÜ BOLLUĞU

Türkiye ekonomik ve politik bunalımın içine gömüldükçe kendisini Atatürkçü diye satanların sayısı ^{da} çoğaldı. Hele 12 eylül darbesinden bu yana ^{ez oldu} Atatürkçüden geçilm~~en~~. Kolay değil, cunta atatürkçülüğü devletin resmi ideolojisi ilan etmiş. Gel de atatürkçü olma bakalım. Bu koşullarda bir atatürkçüler çıkıyor bir atatürkçüler. Bakıyorsun, 8 yaşındayken Amerikaya göç edip orada Amerikan vatandaşı olmuş "başarılı iş adamı" Vilyam Conson, Türkiye'deki gelişmelerden duyulanıp ^{neğe atlamış} Türkiye'ye gelmiş. Gelirken de beraberinde Anıtkabirin ~~eskiyen~~ bayrak ~~eskiyen~~ direğinin eskiyen iplerini yenilemek için ~~ya~~

eyi unutmamış. birkaç kangal amerikan ipi getirmiş. Ve açılmış Anıtkabirin özel
 amerikan atatürkçüsü ~~ve~~
 defteri /~~Atatürkçü~~ Vilyam Conson'un önüne. Bakın ne yazmış Vilyam
 Conson, ~~namıdır~~ eski adıyla Nazmi Cemal Anıtkabirin defterine:

"Atatürkü unutamıyorum. Buraya her zaman gelmeyi arzuluyorum. İnşallah
 Eğer atatürkçülük bu kılıklara
 Atatürk yasaları memlekette ^{yeniden} gelissin ve değişmesin"./Anıtkabirin
 eskiyen ipleri amerikan ipiyle daha ^{çok} takviye ~~edilmiş~~
 edilmiştir.

Kültür bakanlığı Atatürkün 100. doğum yıldönümünü kutlama hazırlık
 larına girişmiş. Bakın Atatürkün 100. yıldönümünü / ^{Kutlama törenlerini} hazırlayacakların
 arasında kimler var: ~~Teknik~~ en gerici en işbirlikçi tekellerin
 sözcüsü Tercüman gazetesi yazarlarından, MHP yanlısı Ahmet Kbaklı.

Yine aynı gazetenin yazarlarından Ergun Göze. Türkiye'nin en gerici profesörü kimdir diye sorulduğunda gösterileceklerden İbrahim Kafes-
oğlu. ~~Ata Türkiye~~ edebiyatını verdiği derslerde cumhuriyetin kurulu-
guna kadar anlatan, ondan sonrasından ~~hikmetse~~ bahsetmek istemeyen,
Atatürk'e "sarı çayan" demesiyle ünlü gerici Türkoloji profesörü
Mehmet Kaplan. Yine Atatürk düşmanı, gerici, kafatasçı profesör
taifesinden Muharrem Ergin, Faruk Timurtaş, ve Tahsin Banguoğlu.
MHP yanlısı "Ortadoğu" gazetesinin bir zamanki başyazarı Erol Güngör.
Anlaşılan, devleti içten ele geçirmek ~~ve~~ amacıyla, gericisi faşisti
kesilmiş koyu Atatürkçü. Atatürkçülüğü resmi devlet ideolojisi ilan eden
cuntanın işi gerçekten zor. Zira sapı samandan ayırmaları, sahiden

halkçı, ulusal bağımsızlıkçı, ~~xxx~~ ilerici, laik yanları olanlarla
~~xxxxxxxxxxxx~~ sahte atatürkçüleri birbirlerinden ayırdetmeleri
 gerekiyor. ~~xxxxx~~ Bu işi becerip becerememek cuntanın kendi bileceği
 iş. Ama ^{başta} işçi sınıfı, tüm demokrasiden, ilerlemeden yana olanlar
 kimin ulusal çıkarları korumaktan yana olduğunu, kimin ^{ise} emperyalistlerle,
 gericilerle, faşistlerle işbirliği yaptığını ~~xxxxx~~ dupduru görüyorlar.
 Kavgalarını ona göre yürütüyorlar.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

"TKP'nin Sesi"

militarist
 ABD ve NATO'nun ~~kışkırtma~~, şantaj , diktatörlük politikası üstüne

Türkiye'nin de katıldığı NATO'nun kış dönemi toplantıları, / tekeli emperyalist basın ve yayın organları Sosyalist Polonya'ya karşı bu *militarist* ~~ni~~ kışkırtma, şantaj ve dikta politikası yansıttı ve yansıtmaya devam ediyor. Emperyalizmin bu yöndeki propaganda, ~~nam~~ plan ve eylemlerinin amacı, NATO'nun Brükseldeki genel karargahında , Amerikan Harp bakanlığı Pentagon'da Polonyadaki durum ~~empereyalizmin~~ sömürme ~~çıkışları~~, nükleer silahlanma yarışını gözlerden ırak tutmak *ya çalışmaktadırlar*.

NATO'nun baş patronu Amerika, pentagon, Suudi Arabistandan sonra " Atlantik haftası" , NATO toplantıları öncesi günlerde Batı Almanya ya RADAR sistemine sahip 40 casus uçağı gönderdi.

Sovyet basınında belirtildiği gibi, bu AVAKS uçakları Alman Demokratik Cumhuriyeti sınırları boyunca sosyalist ülkelere karşı casusluk uçuşları yapıyorlar. Sovyet Ordu gazetesinin vurguladığı gibi ,

Bunu, amerikalılar da gizlemeye lüzum görmüyor hatta özel olarak belirtiyorlar. Nitekim Amerika Dış işleri Bakanlığı sözcülerinden

Corc Kennan bugünlerde yaptığı bir açıklamada şu sözleriyle ortaya koydu, resmen itiraf etti: ~~Süveyş~~ " AVAKS uçakları Avrupaya, Polonya yakınlarındaki bölgelere ve ~~hınzma~~ Polonya topraklarının etkili bir biçimde gözetlenmesi ve denetim altında tutulması için gönderildi.

Corc Kennan," bu önlem, bizim, NATO'ya yaptığımız büyük bir yardımdır dedi. Bunun nasıl bir yardım olduğu sorusunu Fransız komünistlerinin yayın organı "Ümanite" gazetesini, " Amerika Birleşik Devletleri yine bağlaşıklarına baskı yapıyor. Vaşington, yoğun silahlanma yarışını planını gerçekleştirmek ve harp bütçelerini artırmak için Polonyadaki durum etrafında gerginliği körüklüyor" diye yanıtladı.

D.D. Sosyalist basında önemle vurgulandığı gibi, Bu azgın militarist kampanya körüklenirken uygulanan diğer yöntemler de çok tehlikeli amaçlara hizmet ediyor.

Amerikalı "şahinler" olarak bilinen eski Harp bakanlarından Melvin
Leyrd ile Birleşik Amerika tekelci sermayesinin beyin merkezi sayılan
özel girişimcilik enstitüsü yardımcısı Korb savaş endüstrisi tekelleri
topluluğunun ve Pentagonun harpçi çıkarlarını dile getiren önerilerde
bulundular; Amerikanın harp masraflarının önümüzdeki 5 yıllık dönemde
daha yüksek bir düzeye 1,4 ~~trilyon~~ ^{Trilyon} dolara yükseltilmesini istediler.
Sovyet Krasnaya Zvezda "gazetesi bu konuda ayrıntılı bilgi vererek
şunları yazıyor: ~~aynı miktarda harcamanın bir sonucu olarak~~ ^{aynı miktarda harcamanın bir sonucu olarak}
"Onların önerdikleri süper militarist program, silahlanma yarışının
hızla yoğunlaştırılmasını, özellikle Batı Avrupaya yerleştirilmek
istenen orta menzilli ~~mm~~ nükleer roketlerin sayısının 572'den 1.300'e
çıkartılmasını ve NIMITS türünden üç tane dev Atom uçak gemisi yapımını
Bu harpçi programın
öngörüyor. Birleşik Amerika ve diğer Batı ülkeleri basınında büyük
ölçüde reklamı yapılmaya başlandı. Harp isterisi ocağına büyük dozda
yağ atıldı, körükle gidildi.

S.D. Amerikan savaş endüstrisi tekelleri topluluğunun ve Pentagonun önerileri
bu milyarlarca dolarlık harpçi programı, ABD'nin dayatma ve tehditle ^{Bu önerileri}
rıya sonucu Brükselde onaylandı. Onaylayanlar, hatta alkış tutanlar
arasında Türkiye de bulunuyor. Sadece bu olgu, askersel cuntanın ve
hükümetinin, Amerikan emperyalizminin, NATO'nun dümen suyunda, güdüm
de ülkemizi, halkımızı yıkıma, korkunç felaketlere sürükleyici bir
politika izlediğini fazlasıyla kanıtlıyor. Topraklarımızdaki Amerikan
ve NATO üsleri, emperyalizmin bu dayanak ve saldırı merkezlerinde
olup bitenler, Amerikan saldırı , emperyalist müdahale birliklerinin
Türkiyedeki üslere aktarılmasına ilişkin ısrarlı haberler de bu
tehlikeli gerçeği ^{altına} ~~ni~~ fazlasıyla kanıtlıyor. Ülkemizin bağımsızlığını
ayaklar alan emperyalizmin militarist eylemleri, insanlık ve ^ebarış
düşmanı amaçları karşısında uyanık bulunmak, ~~halkımızın~~ güneşli, ~~halk~~
ulusal, anti-emperyalist bir ödevdir.

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri adına, Aleksey Nikolayeviç Kosigin yoldaşın ölümüyle duyduğumuz derin acıyı paylaşıyoruz.

A.N.Kosigin yoldaş, Lenin'in partisi Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve uluslararası komünist hareketin seçkin bir savaş eri, tüm yaşamını sosyalizm ve komünizm utkusuna adanmış uluslararası saygınlığı olan bir Sovyet devlet adamıydı. Marksizm-Leninizm ve proletarya enternasyonalizmi ilkelerine bağlı olan A.N.Kosigin yoldaş Sovyet devletinin çok yönlü güçlenmesi için sürekli çalıştı.

A.N.Kosigin yoldaşın Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gelişip güçlenmesi için yaptığı katkıları halkımız unutmayacaktır.

A.N.Kosigin yoldaşın anısını her zaman saygıyla anacağız.

22 Aralık 1980

Komünist selamlarımızla,
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ.Bilen

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ
KOMİTESİ'NE

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye işçi sınıfı ve emekçileri adına, Aleksey Nikolayeviç Kosigin yoldaşın ölümüyle duyduğunuz derin acıyı paylaşıyoruz.

A.N.Kosigin yoldaş, Lenin'in partisi Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ve uluslararası komünist hareketin seçkin bir savaş eri, tüm yaşamını sosyalizm ve komünizm utkusuna adanmış uluslararası saygınlığı olan bir Sovyet devlet adamıydı. Marksizm- Leninizm ve ~~proletarya~~ proletarya enternasyonalizmi ilkelere bağlı olan A.N.Kosigin yoldaş Sovyet devletinin çok yönlü güçlenmesi için sürekli çalıştı.

A.N.Kosigin yoldaşın Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gelişip güçlenmesi için yaptığı katkıları halkımız unutmayacaktır.

A.N.Kosigin yoldaşın anısını her zaman saygıyla anacağız.

22 Aralık 1980

Komünist selamlarımızla,

~~Mar~~
Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
İ.Bilen

Cunta işten çıkarmaları denetimine aldı

12 Eylül ardından sınıf sendikalarının kapatılmış,grevlerin yasaklanmış olmasını fırsat bilen tekeller işyerlerinde tasfiyelere girişmişler, binlerce,onbinlerce işçi ,özellikle savaştan işçi militanları işten atılmıştı. Şimdi, Sıkıyönetim Askeri Hizmetler Koordinasyon başkanlarının bir bildirisiyle keyfi işten çıkartmalar sınırlandırılıyor,cunta denetimine sokuluyor. Patronlar,tekeller kendi başlarına işçi çıkaramayacaklar,~~cuntanın sözleriyle~~, "çalışması sakıncalı görülen" işçileri cuntaya bildirecekler. Kimin çıkarılıp kimin kalacağına generaller karar verecek. 12 Eylül'den bu yana işten çıkarılmış olanlar için de cuntanın bildirisi geçerli .

İşsizliğin korkunç bir düzeye vardığı ^{patronların} ülkemizde, işletmelerin bunalımın yükünü üstlerinden atmak için keyfi şekilde yığınsal işçi çıkarmaları,giderek düzenin varlığını tehlikeye sokan ölçülere varmıştı. Bir bakıma cuntanın önlemi kapitalist düzenin varlığını koruyucu nitelikte. Öte yandan ,pahallılığın ,yoksulluğun bugüne dek görülmemiş ölçülere vardığı günlerde,bir de her an patronun sokağa atması tehdidiyle karşı karşıya kalan işçiler için,patronların keyfiliklerinin sınırlandırılması, hele 12 Eylül'den bu yana atılanların yeniden işe alınması zorunluluğunun getirilmesi , kuşkusuz çok önemli.

Ama bu önlem işten atılma tehlikesini acaba ne ölçüde ortadan kaldıracak? Artık işten çıkartmalar cuntanın kararına,onayına bağlı. ~~Acaba~~ Burjuvazinin çeşitli eğilimleri arasındaki çatışmaları tüm keskinliğiyle içinde taşıyan bir cunta, ^{acaba} böylesi bir yetkiyi kimden yana kullanacak ? Bugüne kadarki uygulamalara bakalım:

Cunta ne kadar yansız olduğunu ileri sürse de ,tekellerin işçi sınıfına saldırıları karşısında bugüne dek hiç te yansız tutum almadı. Sendikaları kapatması,grevleri yasaklaması,Özal ve Kocatopçu gibi sendika düşmanlarından, tekel temsilcilerinden hükümet kurması,halkı yoksulluğa, yıkıma mahkum eden 24 Ocak kararlarını yürürlüğe koyması,

hep tekellerin yararına, işçi sınıfının, emekçilerin zararına bir tutumu sergiliyordu. Cunta, saldırılarını daha ilk günden yoğun şekilde işçi sınıfının en bilinçli, en aktif kesimlerine yöneltti. Onbinlerce sendikacı, militan işçi tutuklandı. İşten atmalara yeşil ışık yakıldı. Bugün de, cunta kendisi, 2 bin sendikacıyı 141. ve idam cezasını da içeren 146. maddelere göre yargılatacağını açıklıyor.

İşten atma hakkının patronun elinden alınması, salt kâr amacıyla, toplumsal sarsıntılara yol açabilecek ölçülerde yığinsal keyfi işten çıkartmaları önleyebilir belki! Ama öte yandan, cuntanın dünkü ve bugünkü uygulamaları öyle gösteriyor ki, tekellerin savaşkan işçi önderlerini, militanlarını işten atarak işçi sınıfını başsız bırakma çabaları durdurulmayacak, yalnızca bundan böyle cuntanın denetimi altında, onun eliyle yürütülecek.

Tekellerin tüm propaganda aygıtı bu türden uygulamaları alkışlamaya hazırdır. Onlar şimdi, "savaşmayan işçilere dokunulmayacağı" demagojisiyle işçi sınıfını bölmeye, önder kadroları yığınlardan koparmaya, işçileri politika dışına atmaya çalışacaklar. Önder işçileri işyerlerinden uzaklaştıranlar, gerçekte tüm işçi sınıfının savaş gücünü kırmaya, onun savaşamaz hale getirmeye çalışıyorlar. Yığinsal işten çıkarmaların gerçekten önlenmesinin, işçi sınıfının kendi savaşkanlığından başka ne güvencesi vardır? Tekellere yarayan uygulamalarını bugüne dek gördüğümüz cuntanın, işçilerin işten çıkarılmasını ^{gerçekten köklü şekilde} önleyecek bir güvence olacağına inanılabilir mi? ~~olduğuna kim inanır?~~ Kaldı ki, cunta yarın gideceğini söylüyor; onun yerine emperyalizmin, tekellerin egemenliğinde, sözde parlamenter görünümlü, otoriter bir rejimi getirme çabaları sürüyor. Cuntanın kendi planlarına göre bile, en geç o gittiği zaman işçi sınıfı dolaysız, doğrudan doğruya tekellerle göğüs göğüse gelmeyecek mi?

Nerede, ne zaman olursa olsun, yığinsal keyfi işten çıkarmaları önlemenin de, işçi sınıfının tüm yaşam ve çalışma koşullarını savunmanın da tek güvencesi vardır, o da işçi sınıfının kendi savaş gücüdür. Örgütlülüğüdür, birliğidir, deneyimli, önder kadrolarıdır, bu kadrolarla işçilerin yığınının sıkı bağlarıdır. İşçi sınıfının savaş gücünü

zayıflatmaya yönelik her girişim tüm işçilere yönelmiş ^{bir} saldırıdır, böylesi girişimlere tüm işçiler karşı çıkmalıdır, İşçiler, önder kadrolara, savaşkan işçilere, militanlara yönelecek saldırıların birlik olarak göğüslemeli, onların işten atılmasına razı olmamalıdır. İşçi sınıfı kendi kadrolarına sahip çıkacak, onları koruyacak, sınıfsal birliğini güçlendirecektir!

Kadroların uzun yılların savaşlarıyla kazanılmış deneyimleri büyük bir önem taşır. Öte yandan işten atılanların da, tutuklanan, öldürülen her işçi militanının da yeri sınıf savaşımı içinde boş kalmayacak, doldurulacaktır. İşçi sınıfının sıralarından yeni savaş deneyimleri edinen, sınıflardan geçen yepyeni militanlar, önderler savaşların, direnişlerin içinde ortaya çıkacak, öne atılacaklardır. İşçi sınıfının savaşımını durdurmaya kimsenin gücü yetmez.